

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. VI. Verismilior ratio, cur Filii, non Spiritus Sancti proceßio sit
generatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

VII. Ex his itaque probo, in ipsius sententia sequi, actum primum intelligendi in Deo distinguere virtualiter ab actuali intellectu: at enim expressè intellectiōnem actualem ex vi productionis formaliter communicari Filio, actum primum intelligendi non communicari: ergo iis conveniunt prædicata contradictoria: ergo distinguuntur virtualiter. Imò hoc ipsum quod isthic dicit actualem scilicet intellectualem esse in Deo primum distinctivum virtuale, actum verò primum intelligendi non esse, arguit inter ea distinctionem virtualeam, cum hæc etiam sint prædicata contradictoria.

VIII. Malè ergo hac Disputatione 47. sect. 8. num. 62. pro fundamento hujus foræ sententiæ supponit, ante actualem intellectualem non dari in prædicatis divinis aliquid virtualiter distinctum, cum vis hæc intelligendi radicalis actualem intellectualem antecedit, ut ipse fatetur, & ut hic ex ipsius principiis ostendi, virtualiter ab eâ distinguatur, cum contradictoria de iis prædicata verificentur. Hæc sententia magis impugnabitur Sect. sequente.

SECTIO SEXTA.

Verisimilior ratio, cur Filii, non Spiritus Sancti processio, sit generatio.

I. Quidquam hæc in re stabilire est difficultissimum. Quid tamen mihi juxta nostra principia verisimilius videatur, hic obiter aperiam.

II. Sistendo itaque in principiis à me supra Disp. 4. sect. 8. de divinæ Essentiæ constitutione positus, eam nimirum, non in actuali intellectu, sed radicali, actu scilicet primo intelligendi consistere: existimo non actualem intellectualem tantum, sed actum etiam primum intelligendi, seu naturam Filio à Patre ex vi productionis formaliter communicari, & hoc modo eum Patri similem in naturâ procedere, ejusque productionem esse generationem.

III. Ratio autem est: Pater siquidem producit Filium ut intelligens: ergo principium ipsius formale per locum intrinsecum includit actum primum intelligendi: hic enim non minus ad conceptum intelligens requiritur, quam actualis intellectio: ergo principium formale Verbi essentialiter ingreditur actus primus intelligendi: ergo in generatione Filii, non intellectio tantum actualis, sed actus etiam primus ei communicatur, sicque ut dixi ex vi productionis procedit Patri similis in naturâ. Quod autem Pater ut intelligens, seu ut est hoc complexum, producat Filium, communis videtur sanctorum Patrum sententia, qui ut supra vidimus, affirmant æternum Patrem cognoscendo eum producere. Hinc etiam S. Thomas primâ parte, q. 34. art. ad 3. Pater, inquit, intelligendo se, & Filium, & Spiritum Sanctum, &c. concipit Verbum; intelligere autem, seu cognoscere non dicit cognitionem in abstracto, sed in concreto, & in subiecto, vel quasi subiecto, quod in Deo, ut Disput. illâ quartâ ostendimus, est actus primus intelligendi.

IV. Ex his habetur actum primum intelligendi alio modo constitui principium formale productionis Filii, quam illud constituat voluntas, aut aliud prædicatum, seu attributum divinum, cum unâ cum actuali intellectu ita sit de conceptu illius.

Pater cognoscendo producit Filium. Cognoscere non est abstractum, sed concretum. R.P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. 4

intrinsicè, ut sine eo intelligi omnino non possit, sicut potest sine volitione & aliis: ergo alio etiam modo simul cum intellectu communicatur Filio, quam vel voluntas, vel alia attributa: sed hæc communicantur materialiter: ergo actus primus formaliter.

Secundò, & efficacius probatur ex parte Filii: sicut enim Pater à sanctis Patribus dicitur formaliter cognoscendo, loquendo, &c. generare Filium, ita Filius ab iisdem dicitur intelligendo & audiendo generari: si ergo intelligendo & audiendo illa, quæ à Patre ei dicuntur, formaliter producat: ergo per productionem formaliter accipit vim & facultatem audiendi, seu intelligendi; alioqui non posset generari audiendo; vim autem, seu facultatem audiendi, seu percipiendi ea quæ dicuntur; in actu primo intelligendi suam esse, ostendi Disp. illâ 4. sect. octavâ: ergo conformiter ad hanc sententiam dici potest, & debet, Filio ex vi processiois formaliter communicari actum primum intelligendi.

SECTIO SEPTIMA.

Objectiones contra hunc generationis Verbi explicandi modum.

Dices primò: actualis intellectio subsistens per paternitatem constituit complexum intelligentis, & eadem intellectio subsistens per Filiationem constituit complexum audientis, ergo ad rationem vel intelligentem, vel audientem nil opus actu primo intelligendi. Respondetur negando antecedens: intellectio namque subsistens non constituit complexum intelligentis, subsistentia enim, seu Relatio secundum omnes nihil percipit, ac proinde esse nequit subiectum quasi seu substratum in denominatione intelligentis: ergo ad hoc complexum constituendum necessarius est actus primus intelligendi.

Dices secundò: Pater (idem est de Filio) ut amans producit Spiritum Sanctum, ergo ex vi productionis formaliter non amorem tantum actualem ei tribuit, sed radicalem, ergo actum primum amandi, nam hic non minus ad complexum amantis requiritur, quam actus primus intelligendi, ad complexum intelligentis, ergo Spiritus Sanctus ex vi processiois accipit actum primum amandi, ergo naturam, utpote quam nos in actu primo constituimus, sicque erit Filius, cum ex vi productionis procedat in similitudinem naturæ.

Concessis cæteris nego ultimam consequentiam, Spiritum Sanctum scilicet ex vi processiois accipere naturam. Ad probationem dico, nos non in actu primo amandi, sed intelligendi, naturam divinam constituisse. Ratio autem, quam hujus rei Disp. illâ quartâ citatâ assignavimus, est, Natura enim cujusque rei est primus conceptus determinatus per quem ab omni aliâ re distinguitur, actus verò primus amandi in Deo hoc munus non exercet, cum prior illo sit actus primus intelligendi; quem enim ordinem inter se servant actualis intellectio & volitio, eundem ratione nostrâ servant earum principia, seu actus primi.

Dices tertio contra primum argumentum sect. præcedente propositum: quando dicimus partes ut albus disgregat visum, nullo modo reduplicamus subiectum, sed solam formam, ergo nec in denominatione intelligentis. Respondetur latam inter complexa seu concreta physica extrinsecè operantia, & intentionalia hac in parte esse differentiam; Qualitates

Filius sequitur, quia voluit.

V. Sicut Pater dicendo & intelligendo generat, ita Filius audiendo generatur.

I. Intellectio subsistens non constituit complexum intelligentem.

II. Pater & Filius communicant Spiritui Sancto formaliter actum primum amandi.

III. Ostenditur Spiritum Sanctum ex vi processiois non accipere naturam divinam.

IV. Lata inter qualitates intentionales & physicam differentiam.